

57

N a p i r e n d

a Népművelési Minisztérium Kollégiumának 1952. június 3.-i
Előzése.

A színházak műsorterve az 1952/53.-as színházi évedre.

Előadó: Kende István.

Hozivottak: Major Tünde, Horvai István, Horváth Ferenc, Szendrő
Ferenc, Csapár Margit, Bod László, Gellért Andor,
Várkonyi Zoltán, Both Béla, Szilágyi Lea, Szlovák
László.

ORSZÁGOS LEVÉLTÁR

128

407

A SZÍNHÁZAI MŰSORTERV, AZ 1952/53-as SZÍNHÁZI ÉVADRA

144

A tavalyi évaddal szemben az idén lényeges változás a színházak szervezésében nincsen. Mindössze az Iljuszági és Uttörő Színház egyesül egy társulattá, továbbra is két színházhelységgel, - és a Fővárosi Vigaszínház alakul át a meglehetősen körvonalazatlan "revü"-színházból könnyebb operettek színházává. A többi színház változatlan profillal és lehetőséghez képest stabilizált, kevéssé változó együttesel működik.

A jelenlegi terv lényegesen hamarabb kerül Kollégium elé, mint az elmúlt évad terve. Ez a korábbi döntés lehetővé teszi a színházak elmélyültebb munkáját, - de nem utolsó sorban azt is /ami egyébként is követelmény: kell legyen az idei korábbi évad-előkészítésnek/, hogy a nyári szabadságot a színház művészi vezetése is ki tudja használni.

Alanti műsortervünk néhány szempontból vázlatos. Elsősorban hiányos a magyar darabokra vonatkozó rész. E területen még most is kevéssé tudunk előre dolgozni, magyar darabjaink zöme elkészülte után nyomban /vagy éppen az elkészülés iolyamán/ nagy szinpadra. Száltal a korai tervezés még elkerülhetetlenül tartogat bizonyos meglepetéseket, amennyiben egyes darabok nem készülnek el, késnek, vagy nem várt darabok készülnek.

Nem egy darabnál a javaslat még alternatív. A társulat végleges összeállításától, a darabok tematikus arányától, a végzendő dramaturgiai munkától függően kívánjuk a végleges döntést megőrizni, - amennyiben a Kollégium nem foglal egyes alternatíváknál végleges állást.

Ujítás tervünkben, hogy a klasszikusok tervét - szovjet tapasztalatok szerint - hosszabb időre készítjük. Így tisztábban látszik, hogy milyen műsorpolitikát kívánunk e téren folytatni, mikor kerül sor a következő 2-3 évad során.

Szovjet daraboknál az ideinél fokozottan fordítunk gondot a mai témákra. Emellett ideai nagyjelentőségű, részben klasszikus-számba menő szovjet darabjaink /Feledhetetlen 1919, Győztesek, Pányuska iskolája, stb./ műsoron maradnak.

A népi demokratikus darabok szempontjából az elmúlt évadban Budapesten nem volt kielégítő fejlődés. A népi demokráciák darabjai zömében vidékre szorultak, - budapesti színházaink bizonyos túlzott minőségi igényrel lépnek fel ezen a téren. Az ideai terv némi javulást mutat, bár aligha kielégítőt.

A vidéki színházak tervét, a tavalyihoz hasonlóan, úgy állítottuk össze, hogy azokban - a színház lehetőségeihez képest - a budapesti műsor javának átvitele mellett szerepeljen eredeti bemutató is. Bizonytalan azonban, hogy mennyiben fognak továbbfejlődni magyar darabok vidéki eredeti bemutatása szempontjából. Az elmúlt évben ezen a téren jelentős fejlődés nem volt.

Az ideai évadban - a tavalyihoz hasonlóan - kevesebb a bemutatók száma. Ezt lehetővé elsősorban a közönség fokozódó érdeklődése teszi, - és egyben ez teszi lehetővé az elmélyültebb művészi munkát.

Nem szerepel alanti tervünkben a Fővárosi Vigaszínház, amely új profiljának megfelelő műsortervét még nem tudta elkészíteni, bár már egyes magyar darabjavaslatokkal, illetve félig kész darabokkal rendelkezik. Emellett az évadot az ideai évadzáró darabbal /"Most jelent meg"/ kívánják nyitni.

187/52/vcs/481

Ugyancsak nem szerepel a Faluszínház terve. A Faluszínház jövő esztendőben is részben egyfelvonásosokat előadó társulatokkal fog járni. Ennek műsorán magyar, szovjet, népi demokratikus és kis számban klasszikus egyfelvonásosok szerepelnek. A társulatok zöme 3 felvonásos prózai és zenés színművekkel jár. Jövő évi műsorán szerepel többek között Urbán Ernő: Tűs-

179

Keresztés, Hámos György: Aranycsillag, Szigligeti: Lilionfi, Kornaj-
csuk: Csillagtársa, Gykonov: házasság hozományával, kavosz és Tippet:
Sibiriai rapszódia, stb.

Fentiek mellett műsortervünket a tavalyi alapszenpontok szerint állítottuk össze.

Műsorszám műsorterv:

B u d a p e s t i s z i n h á z a k.

B e m u t a t ó k:

R e p e r t o á r:

Nemzeti Színház:

- 1./ Mórca Zs.: Múrányi kaland
- 2./ Urbán J.: Uborkafa
kisvárosi környezetben játszódó szindarab. Szereplői egy mel-
léktermék és hulladékgyűjtő váll-
alat dolgozói. A családok egy-
karriertől szélhámoskodás kö-
rül bonyolódik.
- 3./ Nazim Hikmet: béke tárgyú darabja
- 4./ Gorkij: Barabárok
- 5./ Shakespeare: IV. Henrik /I.rész/
vagy: " Velencei kalmár

Vörösmarty: Csongor és Tünde című
darabját a színház 1952/52-es évad-
ban készíti el, a bemutatója a Nem-
zeti Színházban az 1952/53-as évad
elején lesz.
/Nyár folyamán szabadtéri színpadon
bemutatásra kerül./

- keres!*
Budapesti Színház
- Urbán J.: Tűzkeresztés
 - Shakespeare: Hamlet
 - Visnyevszkij: Felidőztetlen 1919.
 - Tatona J.: Bánk bán
 - Gogoly: Revizor
 - Schiller: Irma és szerelm
 - Mikszáth: Noszthy fiú esete

Klasszikus terv: 1953/54 és 1954/
55 évadokra.

- Shakespeare: Velencei kalmár,
v. IV. Henrik
- Jirásek: Husz János
- Osztrovszkij: Vihar
- Csokonai: Tempefői
- Madach: Ember tragédiája,
v. Eljen az egyenlőség
- Shakespeare: IV. Henrik /II.rész/
Gribojedev: Az ész bajjal jár
- Goethe: Egmont

Katona József Színház
a Nemzeti Színház Kamaraszínháza

- 1./ Csepurin: Lelkiismeret
szovjet üzemi tárgyú darab
- 2./ Shaw: Pygmalion
- 3./ Új Magyar darab
Nagy Sándor üzemi tárgyú darab-
ja " szigedi Textilkombinát ak-
kulásáról, vagy
Aczél Tamás Rajk-üggyel kapcsol-
atos darabja.

- Csehov: Vanya bácsi
- Moliere: Fösvény
- Shakespeare: Sok hűhó semmiért
- Shaw: Warrené mestersége
- Rachmanov: Viharos alkonyat
- Máy: Tró
- Moliere: Tartuffe

A Nemzeti Színház még a következő magyar darabokkal foglalkozik:
Illyés Gyula: Kossuth-darabja,
Palotai Boris: Dunapertőlön játszódó darabja,
Németh László új darabja,
Kóth György szatíra.

Madách Színház

1. Lope de Vega: /Gyilkos palu/
Itől a nép
A darabot a színház 1951/52-es évadban készíti el és az 1953/54-es évadra hozza át.
 2. Móricz Zs.: Pocsirtaszó
 3. Háy Gyula: 3 nehéz nap
üzemben játszódó vígjáték
 4. Shakespeare: Rómeó és Julia
 5. Kékhajú lány /kinai darab/
 6. Uj magyar darab
Csere: Őszi házasság
a darab egyénileg gazdálkodó termelőszövetkezetekhez való viszonyát tárgyalja. Vígjáték.
vagy: Mérai Tibor körösi tárgyú darabja. A bennyiben a színház a fentemlített 2 darabbal nem készülne el akkor. Kron: Mely-felderítés /Olajvezők/ című darabját veszi műsorra.
/Szovjet darab az olajfürdősről/
- Móricz: Rokonok
Szigligeti: Liliomfi
Osztrovszkij: Farkasok és bárányok
Klasszikus terv: 1953/54 és 1954/55. évadokra.
Gogoly: Holt lelkek, vagy
Osztrovszkij: Tanácsok és bálmulók, vagy,
Próda, vagy
Jó szív
Csuhov: Haron nővér, vagy
Gorkij: A nap fia
Shakespeare: Windsori víg nők, vagy
Shaw: Szent Johanna, vagy
Barbara őrnagy

A színház a következő új magyar darabokkal foglalkozik:

- Hegedűs Zoltán: Komlóról szóló darabja
Sarkadi: szövetkezeti tárgyú darabja
Illés Béla: 1919-es tárgyú darabja
Baráth J: Fekete arany
Kuti M: üzemi tárgyú darabja.
Az utóbbi két darabot a színház vezetősége más színházak részére átadja.

Néphadsereg Színház:

1. Schiller: Tall Vilmos
 2. Lavrenyov: Összeomlás,
 3. Háy Gy: A vezetés kérdése néphadseregünkben, vagy
Gyárfás M: a 45-ös debreceni ideiglenes kormányról szóló darabja.
 4. Tolsztoj: A felvilágosodás gyűlöletesei
 5. Karpáti Gyula: Zrinyi c. darabja mely a költő-hadvezér alakját mutatja be
- Alternatívában Halász Péter: Lészen Ágyu c. darabja, mely az 1848-as szabadságharc keretében Gábor Aront mutatja be, mint az önálló magyar hadiipar első uttörőjét.
- Szigligeti: II. Rákóczi F. rogsága
Sándor K: A harag napja
Herb Tank: 49-es szélességi ívek.
Klasszikus műsor terv: 1953/54 és 1954/55 évadokra.
Romain Holland: Danton
Szaltikov: Fazucsin halála
Goethe: Egmont
Sheridan: A rágalom iskolája
Shakespeare: Téli rége
Moliere: Scapin, v.
Dandin
Dickens: Pickwick Club
Shaw: egyik darabja
Goldini: Két ur szolgálja
Machiavelli: Mandragóra
Shakespeare: Tüvedések vígjátéka,
v. Minden jó, ha vége jó

I. Vidéken

1. Sándor K.: A harag napja
2. Moliere: Scapin csínyjei
3. Mihajlov: Pitkos háboru

120

II. Vidéken

1. Kőrösi, 38-ik szélességi íoktól délre
 2. Mai tárgyú magyar darab
Falotai Boris: Duna-pentel, v. más.
 3. Bruno Frank: Tizenkét ezer
- Alternatívában Vaillard: Poster ezredes című darabja.

Ifjusági-Uttörő Színűds

1. Gergely S.: Gyana o. darabja a színdarab Pártunknak a II. Világháborút megelőző időkben folyó illegális harcával foglalkozik, - vagy Tamasi Aron: Parázsba jnok a színdarab 1848-as szabadságharoban résztvevő ifjus hős történetével foglalkozik.
2. Szigligeti: darabja
3. Vihar B: Szépszerző madár meséjétek,
4. Mihalkov: Különlagos feladat, szovjet uttörő darab
5. Gergely Márta: új uttörő darabja
6. Mörice Zs: Légy jó mindhalálig
7. Komarov: Mindenkivel megtörténhet /zenés vígjétek SZU. mai életéről, a szovjet nőknek a területbe való bekapcsolódásáról szól./
8. Rajcsányi: Trombitás Gyurka MTH tanoncokkal foglalkozó színdarab, v. más új magyar darab
9. Kostand: Cyrano de Bergerac

Előkészítendő a jövő évadra:

Popov: A család

Tartalék:

népi demokratikus darab:

Bruckner: Pável az indián

Fővárosi Operettszínház:

1. Tardos-Haldas-Vincze: Vadászok /bányász operett/
2. Farkas-Békány-Török: Zong az erdő állami erdőgazdálkodás jótésőse operett
3. Aktalina, szovjet vígjétek/legújiv/ vagy: más mai tárgyú szovjet operett,
4. Liszt Ferencről szóló operett, vagy: román operett a Falusi testőlytárs várdősről

Moliere: Urhatnám polgár
 Ostrovszkij: Az acélt megadzik
 Mavrenkó: Új ember kovácsa
 Gardonyi-Szinatár: Agri csillagok
 Jozsef Péter: Két találkozás
 Gergely M: Uttörő barátság
 Mihalkov: Vörös nyakkendő
 Szekes-Mörice: Ludas Matyi
 Brustein: Pányuska iskolája
 Gábor: Mesterak városa

Klasszikus műsorterv 1953/54 és 1954/55 évadokra:

Szigligeti: egy darabja
 Moliere: Scapin Farfángjai
 Gribojedov: Az Jsz bajjal jár,
 v. Ostrovszkij: Hópalyhecske
 Shakespeare: Rómó és Julia
 Schiller: Hiramnik